

Indult BETSBÖL Szeredán 6. Jún. 1787.

A' közelebb múlt Pruszfus-zenebona' alkalmazos-
ságával edgykor éppen ebéd alkalmazoságával
indulván a' mi F. Monárkhánk sétálni a' maga táborá-
ban, látja, hogy a' Fő-Vezér Gróf Károlyi fergebéli
nép edgy réz tál körül meg-rakták veres-nadrággal a'
pásintos asztalt; közelebb megy, 's azt kérdi tollök
magyarúl: mit eztek fiaim? Kontramarsot, F. Uram!
felel edgy közülök — miből van az a' Kontramars?
kérdi a' Monárkha — Lentséből, borsóból, paszuly-
ból és árpa-kásából. El-neveti a' Monárkha magár,
's azt kérdi: Hát jó-é? Felséges Uram! mond a' ka-
tona: e' leges leg-jobb eledelünk a' táborban. Meg-
köstolja a' Monárkha, 's azt mondja: Nő, minthogy
ilyen jól főztétek, ma nállatok vagyok ebéden; hogy
jobb izua első a' Kontramars, ettől a' közelebb lé-

vő Markatányostól jhozatok borotskát-is az én rovásomra, és ma szabadok lesztek a' szolgálattól — a volt vendégség — nevétek a' jelt adott dob-szót. — Eppen ilyen ebédre hívja ma a' *Kurir* a' maga Erd. Olvasóit; valamit csak a' hírek' mostani szük étés-kamarájában találhattam, itt edgy fazékban meg-főztem, 's itt a'

K o n t r a m a r s.

Háromszék Vármegyéből a' múlt hónapnak 19-dikén ezt írják: Itten olly világ kezdetett; mellyben széltibe verik-fel a' házakat. Most közelebből, és nevezetesen Sepsi-Szent-Györgyön *Gyárfás-Pál* nevezetű Katonát fel-vérének, és fok portékáit el-vivék. Oltszemin a' Ref. Prédikátor' házát, Hidvegin *G. Nemes János Úr* ö Exc. költséges kamaráit fel-dúlták; *B. Henter Ferentz Úr*hoz bé-izeutenek a' tolvajok, hogy ha önként nem ad, erővel fognak venni; azért már most éjjel nappal 24 fegyveres katonáktól őriztetik. Kolosvárról, M. Vásárhelyről, Aradról, és más helyekről is ilyen kellelen (sőt fokkal gonoszszabb) hírekkel fújdogálnak a' szelek. — A' Pofonyban üressen maradott Konfiliüm-ház már kívül belől egészfzen *Kaszárnyának* igazítottatott. A' nagyobbik kapú-felébe, a' falba edgy veres-márványkőből készült tábla helyhezttetett; e' felett a' F. Tsáfzari Sas és külömb külömb-féle hadi-eszközök látatnak: a' táblán pedig arany-betűkkel e' vagyon írva:

MARTIS SOBOLES HOSPITIO EXCEPTA

A JOSEPHO SECUNDO AUGUSTO

REGE HUNGARIAE

PIO PATRE PATRIAE.

A' Pofonyi Oskolákban ki-hírdettetett; hogy mivel a' jövő esztendőben minden tanítások egész Magyar Ország.

számban németül fognak esni; tehát parantsoltatik, hogy az örökös német Birodalombéli Oskolákban újjonnan bé-vitt oskolai könyvekkel éljenek; melly végre már a' Budai Univerfitás Könyv-nyomtatója parantsolatot-is vett, hogy ezen könyveket újra nyomtassa. — Ha valaki jóféle köveket, gyöngyöket, ezüzt és arany portékákat, pazsamántokat kíván a' mi Erd. Olvasóink közzül venni, tehát Júniusnak II-dikén Budán jelennyen-meg, és tudakozza, hól kótyavetyélik a' Klastromok és el-töröltött templomok' drágaságait; mert mind ezek akkor jó pénzért elmúlhatatlanul kótyavetyélternek. — A' múlt Vasárnap délutáni másod-fél órakerkező-meg az utolsó Kersónésusi Kurir Bétsbe. Vallyon hány napok alatt jött ezen sáros útban, és mi hírt hozott? az utólsót maga se tudja: mert petsétes levelekben hozta; de hogy 9 napok alatt Kersónból Bétsbe érkezett, az igaz; mert 25-dikén indulván a' múlt hónapnak, ennek 3-dikán már Bétsben volt. Az ő Felsége után járó Kurirokugyan Lembergben változnak, valamint az ő Felségétől Bétsbe jövők; de még-is Kersónból Bétsbe 9 nap alatt ilyen alkalmatlan útban meg-érkezni nem kis dolog. Az ez előtt jött Kurir 14 napok alatt érkezett vala-meg, még-is mindenek tsudálkoznak vala. Már a' héten tökéletesen meg-fogjuk tudni, hogy ment végbe a' Koronázás Kersónban. — A' Felséges Monárkha a' maga igazságának, el-mentele előtt, edgy igen szép példáját adta vala, midőn edgy somfzéd falusi Papot hivatalától örökösön meg-fozta azért, hogy edgy szegény aszfzonymnak kettős gyermekének keresztfelékre (kik 7 hónapra születtetvén igen gyengék valának, hogy a' szabad levegőn a' Papig vitettetnének más faluból) nem akar vala a' paraszt aszfzonym házához menni, a' mint hogy mind a' kettő meg-is hala

míg a' Templomba vivék kerestelni. — Baváriában megínt edgy újj könyvetske forog a' Publikum' kezében ilyen titulus alatt: A' Római Sz. Atyának *VI-dik Piusnak* a' maga kedves Fijához a' Baváriai Palatinátusi Papi-sejedelemhez *Theodor Károlyhoz* küldött Bullája; mellyben minden Klastromos Szerzeteseknek el-töröltetések hirdetterik: de a' mellyet a' meg-nevezett Papi-sejedelem, mint Pásequilust, a' Kormányozó székre illy parantsolattal küldé: hogy annak írója és árulója keményen büntettetsék-meg. — Némelly Levelek szerént, az idén-is a' fok késő hidegek miatt nem nagy reménységgel biztat a' szüret Magyar Országban. — A' Májláudi Fő-Hertzegnek Udvari Papja *Haraszt* Úr edgy Budán született valóságos Magyarfi; ki a' gazdaságbéli tudóstársaságnak fő-tagja lévén, nem kevés betsületére szolgál Hazánkknak, midőn mostanában ennek természeti Hittóriája majd minden külső tudóstársaságok előtt borostyán koszorút nyert, és a' tudóstársaságtól harmadszor ki-adatott ezen kérdésre-is: *Mimódon lehet leg-jobban a' földet meg trágyászni, és termékennyé tenni, valamint a' térségen, úgy a' völgyeken, az emberi egészségnak minden sérelme nélkül, és mimódon lehet azt fenn-tartani?* leg-jobban megfelelvén; a' jutalamúl fel-tett 36 aranyokat érő 2 arany-pénzt el-nyerő; és ezen Munkátska most fajtó alatt lévén, mihelyt világra lépik, mint hazánk-fijának az idegen Nemzetet gazdaságra tanító munkáját, magyarul-is ki-fogjuk adni. Nintsen a' Világnak esmeretes részei között edgy-is olyan, mellyben nagy állapotra lépett Magyarfi ne találtnék, csak ide-haza eresztjük-el magunkat, vadászván a' könyv olvasás és írás helyett, holott edgy Nemzet-is a' tudománybéli dolgokra alkalmasabb nem

vólna a' Magyar nemzetnél, a' földnek és az eredeti nemzeti vérnek természete szerént. — Török Országban minden háborús hír le-tsendefedetnek lát-tatik; csak a' jelek mutogatják magokat. A' Táborban szállott hadi-népek itten szüntelen fegyverben, ki-mondhatatlanul gyakorolják magokat a' tüzelésben, az agyúzásban, és minden isatára izűkséges dolgokban: Oszakovba máig-is szüntelen hordják a' hadi-készületeket, erősítik magokat mind a' Törökök, mind *Katharina*. Azt írja edgy a' dologba alkalmasint bele-tekintő valaki a' maga leveleiben; hogy Országot venni nem csak olly rövid *Processusból* áll: add ide Belzszarábiát, 's tzu-ki Európából; még ilyen helyt több *apelláták-is* szoktanak esni. — A' Muszka Tsálfárné meg-igérte a' Lengyeleknek; hogy minden károkat, mellyeket az Ukranianban mulatott, és ott kereszti-ment hadi népje okozhatott, vízszá fogja nékik fizetni. — Minden főbb Hatalmaságok azon munkálodnak, hogy a' kereskedés dolgát men-nél nagyobbra vihefsék; és kivált a' tengerek' partyait szeretnék minnyájan a' magok árús-hajóikkal meg-va-kodva szemlélni; de valamint minden hafznos dolog-nal, úgy ennek-is minden nap nagyobb nagyobb aka-dáljai születnek. A' Barbarufok soha olly nagy fer-gekkel és készületekkel tengeri tolvajságot nem gya-koroltanak, mint most: az Algirből vett levelek sze-rént csak ezen Városnak 30 tolvaji rabló hajóji vagnak a' tengeren, és ezt a' szép példát még-jobban, és többen fogják követni; az Európai kereskedő hajók bátorságos menedék-helyet-is alig találhatnak magok-nak. — A' Prutzfusz Királynak mindenekkel közle-ni kivánt azon szivefségével, mellyszerént mindenek-nek meg-engedi vala, hogy az ő mulató Kastélyába

Sans-Souçiba bé-mehessenek, vissza élvén, és fok drága dolgokat onnan el-sebelvén; most meg-paran-
 tsoltatott, hogy különös engedelem nélkül oda fen-
 kit bé-ne botsáffanak. — A' Pruszfus Bírodalomban
 most tartatnak a' hadi próbák, és véghetetlen fő-tíz-
 ti promótiók esnek. — A' Király, a' Gála napokon
 kívül, tsak edgy veres hajtókás kék kaputban minden
 Királyi jel, inas és pompa nélkül szokott járni, és
 a' vele szemközt találkozó jobbágyival, nem mint
 Király jobbágyival, hanem mint Atya fiaival, úgy
 szokott beszélgetni, — A' mostan uralkodó újj Prusz-
 fusz Királynak újj aranyai verettettek, mellyek el-
 ső Júniusban meg-fognak indulni. Ezeknek edgyik
 felén ki-terjedett szárnyakkal a' Pruszfusz-sas vagyon
 illy írással: *Frid. Guilielmus Boruff. Rex*; a' másik
 felén edgy Borostyán koszorú, melly edgy koronát
 szakaszt ketté; ebben edgy jó kövü gyűrű ezen írás-
 sal: *I Ducat, 1787.* — Minthogy az egész Prusz-
 fusz ármádának változik köntöfse, a' Gránátérfok
 a' magok kalappal fel-tserélendő süvegek után nagyon
 fohajtoznak. A' tüzi-próba alkalmasóságával a' na-
 pokban a' Király eleibe mennek edgynehányan az
 öregebbek közzül, és instájják, hogy hadja-meg né-
 kik süvegjeket. A' Király ezen meg-ért képü Márs-
 fiaival egész le-ereszkedéssal beszélgetvén, meg-akará
 győzni őket arról, hogy mind háborúban, mind bé-
 keességben fokkal jobb légyen a' Kalap a' süvegnél;
 mivel az első ellen-is jó, és nem olly nehéz. Erre
 azt felelék a' Gránátérfok: Felséges Uram! azt meg-
 esmerjük mi, hogy mind könnyebb, mind jobb az
 első ellen; de hiszem első ellen még jobb's könnyebb
 a' Kortsmákon el-búvni — mikor tselekedtük mi ezt
 az ellenség előtt? — 7 egész esztendeig edgy másu-
 táu az ellenség előtt állottunk mi a' süvegünkkel, hegyet,
 völ-

völgyet másztunk vele, 's még-is el-birtuk, 's gondját víveltük; nem tsak az első, hanem a' tűz-is fokszor zápor módra hüllött nyakunkba, még sem tseréltük-fel kalappal — tsak attól félünk, hogy a' mi ellenségeink nem fognak minket azon kemény hadakozó férjfiakuak esmerni kalapban, a' millyeneknek a' 7 esztendő's tűzben süvegünkben esmértek. Ezen, a' *Márs* vitéz fegyvere bokkrétáját meg-ért ábrázatján vívelő, az indulatos vénség' leg-vaftagabb hurján hangzó szavain az ősz Gránátérosnak meg-indula a' Király, és edgynéhány arannyat adván a' Gránátérosnak, el-válék tollók. — Semminek sints olly mezfzfe ható ereje, azt írja edgy *Olasz* író, mint a' Világofságnak. A' Bolognai (Bononia) Univerfitásban edgy *Figaró Fülep* nevezetű világi-böltsefséget tanító újj Professzor köfzönte-bé nem régiben az ő tanításának első óráján, hól a' Kárdinális és igen fok tudófok valának jelen. Ő ezen bé-köfzöntő beszédében azt bizonyítá-meg, hogy a' világi böltsefségnek tanulása a' közönséges-társaságra nézve el-kerülhetetlen, a' válás dólgaiban pedig igen fzükséges; és a' többi között azt-is meg-mutogatta, hogy a' tífza Világi-böltsefség' (Philosophia) tudománya által azokat a' rettenetes véres áldozatokat, (Auto dá Fe) és hohérláfokat, mellyeket a' homálljos vad időkben a' hit palástya alatt vittének végben, mind el-lehetett volna kerülni. Még illyen fzők a' Bolognai *) köfalak között többé nem hallatának, és *Figaró* az, ki az őfzve gyűlt tudófok'

*) Bologná edgy leg-fzebb, és leg-népefebb, 's gazdagabb Város egész *Olasz* Orfzágnban, 200 Klastromok vagynak benne, lakoffainak fzáma 70 ezer; edgy fő Püspökség és edgy Univerfitás vagyon benne.

dókok' jelenlétében effélet mérésze itten mondani. Edgy nagy változás esett megint a' vad-emberek Kalendariumában. A' Marokkai Tsáfszárnak fia Prinz *Hafszán*, kiben az atya minden reménységét helyhezetti vala, az ő testvérétől Prinz *Omártól* edgy hirtelen veszekedésből származott *duellumban* agyon löveték; mellyet meg-értvén a' Tsáfszár, szörnyű halállal hala. — A' dolognak végire nyomozni kívánó Politikusok' írása szerént, a' volt Krimiai Khánnak, ezen fél-szigetből esztendői jövedelme 800 ezer rubelre megyen vala; a' Tsáfszárné pedig ezen útyában, csak a' míg Lengyel Országának magához tartozó részetskéjén keresztül mene, 1 milliomot költött; egész útyabéli költsége könnyen 16 milliomokra megyen; tehát 20 egész esztendők alatt fogja Krimia az úti-költséget bé-hozni, ha a' Khán jövedelme szerént számlálunk. — Bétsben olly bős gondolat vétetett munkába, hogy a' Tzéhen kívül kantzárkodó mindenféle kézi-mester-embereket, kik már edgy más miatt Bétsben alig élhetnek, fel-irogásák, és Gallitziába küldjék, hól az effélkére szükség legyen. — Mióltától-fogva az A. Belgiumbélieknek a' F. Monárkha különös követje által küldött kegyelmes végezése által meg-engedte, hogy az eddig volt törvényeik és rend-tartásaik mellett maradhatnak mind addig, míg magok meg-győzöttetnek felölle, hogy az ő Felsege rendelései nékik hasznokra légyen; minden Zenebonáskodás meg-fzűnt köztök. — Azedgyesült (nem edgyesült, hanem edgyütt veszekedő) Belgiumbélieknek pedig még most-is ég az ingek galléra, és a' legnagyobb hazafiak közt támadott zenebonák közt ölik edgy mást. —